

Plukovník Mgr. Roman Dufek, doc. Ing. Miroslav Pecina, CSc.

Logistická interoperabilita jako předpoklad optimálního budování schopností a úspěšného zapojení do expedičních operací NATO

Vojenské rozhledy, 2014, roč. 23 (55), č. 2, s. 76–86, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on line).
Článek prošel recenzním řízením.

Logistics Interoperability: A Prerequisite for the Optimal Building and Employment of Capabilities in Alliance Expeditionary Operations

Abstrakt:

Měníci se bezpečnostní prostředí a potřeba řešit konvenční, zejména asymetrická ohrožení a rizika, kdekoli se vyskytnou, stanovují jednoznačné požadavky na rozvoj národních schopností. Ozbrojené síly by měly být plně nasaditelné a udržitelné v operacích v nehostinných podmínkách po delší časové období. V operacích pod vedením NATO v současnosti působí mnoho států, které mají různé velikosti, odlišnou strukturu sil, výzbroj, vycvičenost a schopnosti. Jedinou možností k dosažení operačních cílů, a zároveň výrazných úspor je spolupráce všech zúčastněných stran. Základním klíčovým předpokladem pro tuto spolupráci je interoperabilita.

Abstract:

Changing security environment and the need to address conventional and especially asymmetric threats and risks, wherever they occur, establish clear requirements on the development of national capabilities. Armed forces are required to be fully deployable and sustainable in operations in austere conditions for an extended period of time. In NATO-led operations currently participate many nations of different sizes, force structures, equipment, training and capabilities. The only way to reach operational goals while achieving economies of scale is a mutual cooperation of all involved participants. Basic key prerequisite for such cooperation is interoperability.

Klíčová slova:

Logistika, interoperabilita, expediční operace, mnohonárodní spolupráce, zlepšení výcviku a vzdělání, koncept operačních schopností, partnerské cíle výstavby, koncept operačních schopností partnerské cíle výstavby, Seznam úkolů NATO.

Key words:

Logistics, interoperability, expeditionary operations, multinational cooperation, defence education enhancement, operational capabilities concept, partnership goals, operational capabilities concept, partnership goals, NATO Task List.

Úvod

Vývoj bezpečnostního prostředí v průběhu minulých 10-15 let a potřeba řešit konvenční a zvláště asymetrické hrozby a rizika, kdekoli se objeví, stanovují jasný požadavek na rozvoj schopností. Jedná se zejména o schopnost vést společné mnohonárodní expediční operace na velké vzdálenosti. Do míst, kde lze očekávat minimální nebo žádnou místní pomoc, udržet síly nasazené v operaci po delší časové období. Je požadováno, aby ozbrojené síly byly plně nasaditelné, udržitelné v operacích a schopné interoperability, čehož lze dosáhnout pouze za předpokladu, že podpora pro nasazené jednotky je mnohonárodní a plně koordinovaná. [1]

Po summitech NATO v Lisabonu a v Chicagu došlo k rozvoji v jednotlivých oblastech mezinárodní spolupráce, které mají a budou mít vliv na logistiku. Přijaté závěry respektují vyvíjející se politicko-bezpečnostní prostředí a s tím související rizika včetně přetrvávající finanční krize, která má značný dopad na obranné rozpočty spojenců. Zároveň NATO úspěšně vede expediční operace a rozvíjí spolupráci s partnerskými státy. Aby NATO dokázalo úspěšně a účinně reagovat na měnící se situaci, přijalo a realizovalo řadu opatření, včetně revize velitelské struktury NATO a struktury sil NATO.

Je pravděpodobné, že NATO bude potřebovat vést řadu menších, ale náročných operací, přitom musí zachovat schopnosti vést velké operace o vysoké intenzitě, včetně společné obrany. Aby byla Aliance schopná naplnit poslání, musí mít dostatečné schopnosti, které jí umožní současné vedení dvou hlavních velkých společných operací, a zároveň šest menších operací v rámci kolektivní obrany, řešení krizového stavu na území států NATO či v jeho sousedství, nebo na strategické vzdálenosti. [2]

Výše zmíněné skutečnosti podtrhují důležitost disponovat silami, které mohou být rychle nasaditelné kdekoli bude potřeba, udržitelné v jakémkoliv prostředí a na jakoukoliv vzdálenost tak, aby mohly být splněny stanovené úkoly.

Z logistického hlediska představuje nová strategická situace a přechod k expedičním operacím celou řadu nových výzev. Skutečností je, že jednotky z mnoha různých států mohou být nasazeny v místech, kde bude minimální nebo vůbec žádná podpora ze strany hostitelského státu a jednotky budou operovat na velké vzdálenosti po neomezenou dobu. Je kladen mnohem větší důraz na logistické zabezpečení a interoperabilitu nasazených sil.

Logistika musí být schopna podpořit plné spektrum aliančních operací a misí, protože logistické schopnosti jsou pro operace NATO zcela zásadní. Nasazení sil na velké vzdálenosti, do oblastí s minimální nebo žádnou místní podporou, požaduje výstavbu a rozvoj nasaditelných logistických schopností, které budou schopné poskytnout požadovanou podporu sil. Zároveň je kladen mnohem větší důraz na interoperabilitu nasazených sil.

Aby byla logistika schopna reagovat na požadavky zabezpečení takovýchto sil, musí dojít ke zlepšení efektivity logistické podpory a jejího maximálního využití ve prospěch všech zúčastněných stran. Logistické schopnosti pro operace NATO musí být navrženy tak, aby se snížila úroveň duplikace národních prostředků, zjednodušily a zefektivnily logistické toky a bylo možné dosáhnout výrazných úspor.

Avšak jen několik států Aliance je schopných nezávisle nasadit a podporovat své síly. Navíc stále přetrvávají problémy v oblasti rozvoje schopností a jejich poskytování. Je tedy důležité, aby NATO a spojenci pokračovali v úsilí o společnou logistiku s cílem dát veliteli NATO největší možnou flexibilitu pro současné a budoucí operace tím,

že poskytnou efektivní logistickou podporu, zejména zlepši nasaditelnost a udržitelnost sil v operacích, poskytnou schopnější a interoperabilní logistické síly a optimalizují velení a řízení logistiky, což jim přinese významné úspory.

1. Současná situace a její požadavky

V hlavním logistickém dokumentu NATO logistická vize a cíle na roky 2013–2022 je uvedeno, že operace NATO jsou podporovány efektivními, ale většinou nezávislými, nekoordinovanými a zbytečně duplikovanými národními logistickými schopnostmi, což zabezpečení operací prodražuje. [3]

V NATO je v současné době 28 států, které mají různou velikost a počet obyvatel, odlišnou strukturu sil a výzbroj. Pokud do vzájemné spolupráce zahrneme i partnerské formáty, tj. státy Partnerství pro mír, státy Středomořského dialogu (MeD), země Istanbulské iniciativy (ICI), globální partnery, jedná se přibližně o sedmdesát států. Jednotlivé země mají nejen odlišné síly, ale i schopnosti, včetně možnosti nasazení v operacích. Dále také mají rozdílný stupeň připravenosti a vycvičenosti sil, s čímž rovněž úzce souvisí i odlišná úroveň logistické standardizace a interoperability.

Státy mají rovněž velmi rozdílné mírové rozpočty a jejich priority, kdy obecně dochází ke snižování výdajů na ozbrojené síly, často se spoléhají na omezené národní logistické schopnosti a jsou více nebo méně závislé na průmyslové a kontraktační podpoře.

Současné a předpokládané budoucí operace představují pro logistickou podporu celou řadu výzev, mezi něž patří zejména: [4]

- nehostinné podmínky, omezené místní zdroje, chybějící podpora hostitelského státu a nedostatečná infrastruktura,
- dlouhé zásobovací řetězce, zranitelné a omezené zásobovací trasy,
- udržitelnost a logistická podpora jednotek po neurčitou dobu,
- množství národních logistických sil a prostředků ve společném prostoru operace, velení a řízení logistiky,
- dostupnost a cena strategické přepravy, omezené přepravní kapacity,
- komplexnost zbraňových systémů a jejich podpora,
- větší závislost na kontraktorech,
- interoperabilita v oblasti logistiky a údržby,
- neustálý tlak na snížení prostředků podpory (tooth to tail ratio).

Z výše uvedeného vyplývají základní požadavky na logistiku:

- rozvoj flexibilních, efektivních a adaptabilních logistických schopností a systémů,
- zlepšení logistické nezávislosti jednotek,
- interoperabilita s aliančními silami,
- optimalizace zásob a zásobovacích systémů,
- efektivní využití informačních systémů a hlášení,
- zlepšení efektivity poskytování logistických služeb,
- strategické mobilita – zabezpečení přepravy na dlouhé vzdálenosti,
- logistická udržitelnost jednotek,
- zlepšení přípravy a výcviku profesionálních logistiků.

Zkušenosti ze současných i minulých operací NATO potvrdily potřebu moderních a vysoce schopných sil, které jsou plně nasaditelné, udržitelné a interoperabilní, schopné operovat v celém spektru možných konfliktů a krizí po delší časové období mimo území Aliance bez geografického omezení.

Logistika je z hlediska mnohonárodních operací dlouhodobě kritickou oblastí. Zkušenosti z vedení současných společných operací NATO jednoznačně prokázaly, že potřebujeme zlepšit efektivitu logistické podpory, zejména v oblasti koordinace a adaptace společných postupů mezi jednotlivými státy NATO. Výše uvedené požadavky na rozvoj mnohonárodní logistiky jako jednoho z klíčových úkolů k zabezpečení efektivní logistické podpory pro operace NATO se rovněž odráží v závěrech posledních summitů NATO.

Jedinou možností k dosažení operačních cílů a zároveň výrazných úspor je spolupráce všech zúčastněných stran. Základem pro spolupráci a pro úspěšnou reakci NATO na logistické výzvy je a vždy bude vzájemná interoperabilita. Hlavními faktory, které interoperabilitu ovlivňují, jsou složení a struktura sil a jejich vybavení, technologický rozvoj a stav. S měnícím se operačním prostředím a zapojením většího množství států do operací potřeba NATO k dosažení interoperability neustále roste. Z těchto důvodů musíme být schopni požadavky na interoperabilitu přesně identifikovat. Interoperabilita je nutností, pokud chceme používat společnou a mnohonárodní logistiku.

2. Interoperabilita a standardizace

Interoperabilita je schopnost aliančních sil, a pokud je to možné i sil partnerských států, cvičit a připravovat jednotky ke společnému efektivnímu nasazení v operacích a plnění stanovených úkolů. [5]

2.1 Cíle interoperability

a) **Schopnost komunikovat**

Vzájemná komunikace je elementární schopnost, bez které nelze o interoperabilitě vůbec uvažovat. Schopnost komunikace ale nesmí být vnímána pouze jako znalost jazyka. Znalost jazyka je sice základem, velice důležité je chápání procesů v rámci NATO, jaká pravidla mezi jednotlivými státy existují a jaké jsou principy logistické spolupráce. Představitelé jednotlivých států by měli být schopni otevřeně vyjádřit své požadavky, zapojit se do diskuzí ke společným problémům, chápat a podporovat možná řešení a zapojit se do společných aktivit. Neznalost společného jazyka a terminologie a neschopnost komunikace může způsobit nejen nedorozumění, ale někdy i fatální problémy. Na podporu komunikace vytváří NATO společné informační prostředí a nástroje ke správné komunikaci a vzájemné informovanosti.

b) **Schopnost spolupracovat**

Schopnost spolupracovat umožňuje, že mnohonárodní operace mohou být připraveny a provedeny účinným a efektivním způsobem, což záleží na společném

chápaní podstaty, schopností, síly a limitujících faktorů zúčastněných států. Společné cíle a úkoly v rámci těchto sil určují, jakým způsobem uvažují a pracují. Schopnost spolupracovat závisí na společném porozumění podobností a rozdílů v doktrínách, taktice a postupech pro zapojení do společných operací včetně poskytování logistické podpory. Společná doktrína je základním stavebním prvkem všech činností.

c) **Schopnost podpory**

Schopnost podporovat se navzájem klade důraz na postupy, standardizaci prostředků a schopnost poskytovat vlastní schopnosti pro podporu sil jiných států v mnohonárodním prostředí. Základními faktory, které ovlivňují schopnost vzájemné podpory, jsou skladba a struktura národních sil, jejich vybavení, technologie a stav. Dosažení určité úrovně materiálové standardizace a logistiky zvýší schopnost vytváření vzájemné interoperability. Interoperabilita systémů a zařízení do značné míry určuje míru flexibility spojené s používáním mnohonárodních sil.

d) **Výcvik a cvičení**

Schopnosti komunikace, spolupráce a vzájemné podpory nebudou v mnohonárodním prostředí dobře fungovat, pokud nebudou dostatečně prověřeny během výcviku a cvičení. Společný výcvik a cvičení umožňují ověřit rozsah interoperability v různých oblastech, komunikaci, porozumění základním doktrínám, taktice, technikám a postupům, a rovněž ukáží, ve kterých oblastech musí být interoperability posílena, aby se zvýšila soudržnost, účinnost a efektivnost společných a mnohonárodních sil před nasazením do operací. Kromě toho může společné vzdělávání také zlepšit chápání koncepcí NATO a vzájemné porozumění mezi členy NATO.

Interoperabilita je rozhodující pro efektivní výkon logistické podpory v mezinárodním prostředí. Interoperabilita je schopností připravovat, cvičit a pracovat v součinnosti s ostatními státy, přičemž klíčovým nástrojem k dosažení tohoto cíle je standardizace.

2.2 Cíl standardizace

Cílem standardizace je umožnit interoperabilitu, a tím zlepšit schopnosti aliance a její operační efektivitu. Úroveň standardizace ve všech základních oblastech určuje úroveň interoperability v mnohonárodních operacích.

2.3 Úrovně standardizace

Rozlišujeme tři úrovně standardizace:

- **Kompatibilita** – schopnost existovat nebo fungovat ve stejném systému nebo prostředí bez vzájemného rušení.
- **Vzájemná zaměnitelnost** – schopnost jednoho výrobku, postupu nebo služby, které mají být použity v místě druhého, splnit stejné požadavky.

- **Komonalita** (shodnost) – stav používání společné doktríny, postupů, terminologie nebo techniky.

Minimálním cílem je kompatibilita techniky, vzájemná zaměnitelnost bojových zásob a společné postupy.

Standardizace rovněž zahrnuje koncepce, doktríny, postupy a vzory pro kompatibilitu, zaměnitelnost nebo shodnost, které jsou nezbytné k dosažení požadované úrovně interoperability. NATO má přes 1300 standardizačních dohod (STANAG - Standardisation Agreement) a spojeneckých publikací (AP - Allied Publication), které jsou promulgovány, přičemž přibližně 400 z nich se týká logistiky. Agentura NATO pro standardizaci (NSA - NATO Standardization Agency) vytvořila politiku NATO v oblasti interoperability, která vede k identifikování požadavků na interoperabilitu. Tato politika, schválená Severoatlantickou radou (NAC - North Atlantic Council), ustanovuje základní cíle, zásady a povinnosti, které by státy a prvky NATO měly uplatňovat při identifikaci a řešení aliančních cílů interoperability.

Úspěch aliančních operací do značné míry závisí na hladkém fungování a spolupráci mezi společnými a nadnárodními velitelstvími a silami. V této souvislosti je interoperabilita klíčovým prostředkem. Schopnosti sil musí být interoperabilní, a proto požadavky na interoperability pro každou schopnost musí být přesně identifikovány a splněny národními, mnohonárodními a NATO poskytovateli schopností. Interoperabilita je zásadní pro logistickou spolupráci a má přímý dopad na udržitelnost a bojovou účinnost sil. Vzhledem ke skutečnosti, že v současných operacích dosahuje míra podpory ze strany civilních subjektů až 90 procent, kdykoli je to možné, měly by státy NATO používat civilní normy k usnadnění interoperability logistického zabezpečení.

3. Mnohonárodní přístup a zapojení partnerských států

Mnohonárodní přístup k realizaci logistické podpory pro současné i budoucí operace je klíčovým úkolem k optimalizaci logistické podpory, zlepšení operační efektivity a dosažení výrazných úspor. K naplnění těchto cílů je nezbytné zefektivnit a zintenzivnit spolupráci v oblasti logistiky a završit koordinaci logistických aktivit na všech úrovních a v celém spektru logistiky. Přispívající státy očekávají zlepšení spolupráce a interoperability a umožnění integrace menších národních příspěvků do koaličních operací. Optimalizací počtů logistických prostředků bude vytvořen prostor k možnému zvýšení schopností bojových prostředků a jednotek, a to jak z kvantitativního, tak i kvalitativního hlediska. Snížením celkových nákladů na kontingenty lze dále predikovat zvýšenou ochotu jednotlivých účastnických států podílet se na mnohonárodních operacích NATO.

Jak se v průběhu let Aliance měnila, aby dokázala plnit nové požadavky vyplývající z vyvíjejícího se bezpečnostního prostředí, tak se společně s ní rozvíjelo rovněž Partnerství pro mír (PfP - Partnership for Peace). Aby partnerství dokázalo zachovat svou dynamiku a význam pro Alianci, jeho aktivity a mechanismy se musely přizpůsobit novým prioritám NATO. Byly zahájeny významné iniciativy

ke zvýšení operačního zaměření PfP a zapojení partnerských států do plánovacích a rozhodovacích procesů NATO v dřívějších fázích. Politicko-vojenský rámec stanoví principy, způsoby a další pokyny pro zapojení partnerů do politických konzultací a rozhodovacího procesu v operačním plánování a systému velení. Tato ustanovení jsou také používána jako obecné směrnice pro účast partnerů v ostatních aktivitách NATO, jako jsou například společná cvičení.

3.1 Klíčové cíle PfP

Jedním z klíčových cílů PfP je rozvíjet vojenské síly partnerských států tak, aby byly schopné operovat společně se silami NATO v mírových operacích. Hlavními nástroji, které jsou zaměřené na podporu a posílení zejména vojenské dimenze spolupráce a především interoperability jsou:

- **Program pro zlepšení výcviku a vzdělání** (DEEP - Defence Education Enhancement Programme), který pomáhá k posílení operačních schopností partnerských zemí prostřednictvím lepšího výcviku a vzdělávání jejich armád.
- **Koncept operačních schopností** (OCC - Operational Capabilities Concept), který byl vytvořen s cílem zlepšit schopnost aliančních a partnerských sil společně se účastnit operací pod velením NATO.
- **Partnerské cíle výstavby** (PGs - Partnership Goals), jež stanovují cíle, které musí partnerské státy dosáhnout v určitém časovém období. Splnění partnerských cílů výstavby umožní partnerům dosáhnout požadované úrovně standardizace.
- **Seznam úkolů NATO** (NTL - NATO Tasks List), což jsou specifické vojenské úkoly pro interoperabilitu, které musí být jednotky partnerů schopny vykonávat, aby bylo dosaženo celkového cíle interoperability. Obsahují také hodnotící kritéria, na jejichž základě se měří dosažený pokrok.

Dramatické změny bezpečnostního prostředí, zvýšený důraz na operační požadavky, a především pokračující rozvoj PfP iniciativy vyzývá k vymezení potřebného propojení mezi novým posláním a úkoly, proto jsou stanovené úkoly NATO pro interoperabilitu velmi důležité. Jsou to úkoly, které by partnerské jednotky měly být schopny splnit, aby se mohly zapojit do společných operací pod vedením NATO.

NATO Task List je klíčovým prvkem v rámci koncepcce Bi-SC (bilaterálních strategických velitelství NATO) k implementaci Partnerství pro mír a poskytování plánovacích nástrojů pro všechny činnosti PfP. Seznam představuje úkoly vedoucí k dosažení požadavků na vojenskou interoperabilitu, která je předpokladem úspěšného plnění úkolů v mnohonárodních operacích.

NATO Task List podporuje budoucí vojenskou spolupráci s cílem většího zapojení partnerů do společných operací a definuje konkrétní a podrobné úkoly, které partnerské jednotky musí být schopny vykonávat, aby bylo dosaženo celkového cíle interoperability. Umožňuje plánovat, rozvíjet a koordinovat vzdělávání, školení a cvičení pro partnery a umožní jim soustředit se na činnosti v souladu s jejich vlastními cíli interoperability.

Interoperabilita je alfou a omegou pro všechny PfP mechanismy a nástroje. Žádné logistické schopnosti nelze poskytnout bez dosažení stanovené úrovně interoperability.

4. Požadavky států směřující ke zlepšení interoperability

V letech 2009-2010 vznikla mezinárodní pracovní skupina pro mnohonárodní logistickou spolupráci, která byla vytvořena v rámci stálé skupiny partnerských logistických expertů (SGPLE - Standing Group of Partners Logistic Experts), a zabývala se požadavky států NATO a PfP na vzájemnou logistickou spolupráci.

Pro vytvoření uceleného obrazu a zjištění možného rozvoje mnohonárodní spolupráce připravila pracovní skupina dotazník, ve kterém státy NATO a Partnerství pro mír vyjádřily své požadavky a očekávání ze vzájemné logistické spolupráce.

Z požadavků méně zkušených států, tedy novějších členských států NATO a většiny států Partnerství pro mír vyplývá potřeba na zlepšení koordinace mezi státy a na centralizaci řešení logistických problémů, se zaměřením především na oblast logistického plánování, výcviku a cvičení.

4.1 Pohled z druhé strany

Z pohledu druhé strany, tedy zkušenějších států, vyplynul požadavek na zlepšení přehledu o existujících logistických schopnostech a nedostatecích, včetně požadavků na rozvoj chybějících schopností. Původní členové dále požadují zvýšený důraz na koordinaci při tvorbě dvoustranných dohod, vytváření přehledu vyžadované pomoci jednotlivých zemí, včasné uvážení mnohonárodních logistických řešení a zapojení do procesu logistického plánování. Za důležité považují ochotu států přispívat do procesu generování logistických sil a rozvoj chybějících nasaditelných schopností, tak aby mohly být efektivně integrovány i menší příspěvky států do společných operací.

Výsledky ukazují, že méně zkušené státy potřebují zkušenosti - znalost koncepcí, procedur, plánování a realizace logistické podpory a poučení z misí NATO. Dále potřebují pomoc, zejména v oblastech strategické přepravy, logistické podpory a vytváření a rozvoje schopností. Státy se shodly, že limitované zdroje, pomalý rozvoj národních logistických schopností, omezený počet připraveného a dostatečně vyškoleného personálu spolu s nedostatečnou úrovní interoperability mají významný dopad na případné nasazení do operací.

Zkušenější státy vyžadují od méně zkušených otevřenou komunikaci pro zlepšení přehledu o jejich schopnostech a jasné definování jejich požadavků na odbornou přípravu a výcvik. Také vyžadují, aby méně zkušené státy rozvíjely své národní logistické schopnosti a byly schopny plnit národní logistické úkoly, a zároveň také rozvíjet nasaditelné schopnosti, přičemž zvažít možnost specializace v některých oblastech logistiky.

Všechny státy též vyžadují zlepšení interoperability zlepšením znalostí o postupech NATO a pochopení logistických požadavků. Jak méně, tak i více zkušené státy potřebují vzájemně spolupracovat, včas se zapojit do procesu plánování logistiky, aktivní účast a ochotu spolupracovat, rozvoj vzájemných ujednání logistické podpory, spolupráci v různých oblastech (např. společné kontrakty, výměna informací) a rozvoj kombinovaných jednotek logistiky v podobných oblastech zájmu. Velmi důležité je zlepšení vzájemné komunikace, spolupráce a koordinace společných aktivit.

4.2 Požadavky partnerských a méně zkušených členských států na znalosti a zkušenosti

Znalosti koncepcí a procedur v oblasti logistické podpory operací s cílem zlepšit logistickou organizaci a funkce a celkové logistické schopnosti.

- Zkušenosti z přípravy osob a jednotek.
- Znalosti a zkušenosti z plánování a provádění logistické podpory v expedičních operacích.
- Poučení a zkušenosti z operací NATO.
- Zkušenosti z výstavby národních podpůrných prvků (NSE - National Support Element), koordinaci HNS (Host Nation Support, podpora hostitelským státem) a vytváření mnohonárodních logistických jednotek.
- Zkušenosti z logistické podpory v operacích (úloha vedoucího nebo specializovaného státu v oblasti logistické podpory).
- Zkušenosti z uzavírání a využívání smluv s kontraktory poskytujícími zabezpečení služby v prostoru operace, např. výstavba základny, údržba, poskytování zásob a služeb atd.

4.3 Požadavky států na interoperabilitu

- Dobrá znalost současných procedur a doktrín NATO a jasné a přesné pochopení logistických požadavků i nedostatků.
- Znalost současných problémů logistické podpory a jejich nedostatků.
- Pochopení požadavků na nasazení a poskytování logistické podpory v operacích.
- Porozumění pravidlům mnohonárodní logistické podpory a vztahu jednotlivých účastníků.
- Standardizace v souladu s NATO STANAG.
- Identifikace logistických standardizačních dohod nejdůležitějších pro mnohonárodní logistickou spolupráci v operacích.
- Vytvoření směrnic nebo pokynů, které stanoví požadavky na přípravu a výcvik mnohonárodní logistiky.
- Zvýšení příležitostí k přípravě a procvičení mnohonárodní logistiky.
- Zlepšení logistického vzdělání: logistické kurzy musí zahrnovat současné logistické iniciativy NATO a nové koncepty.
- Organizaci polních cvičení zaměřených na interoperabilitu a standardizaci v oblasti logistiky

Závěry z jednání pracovní skupiny, navrhuující doporučení a návrhy ke zlepšení mnohonárodní logistické spolupráce a posílení interoperability, byly prezentovány hlavním představitelům logistiky NATO a Pfp na jednání logistického výboru NATO (LC - Logistics Committee) a následně schváleny jako dokument NATO. [6]

5. Nové iniciativy NATO – – Smart Defence a Connected Forces

Pro většinu států je mnohonárodní logistická spolupráce jedinou možností jak se úspěšně zapojit do společných operací, a přitom minimalizovat nezbytné náklady. Změna strategického prostředí a zejména současná ekonomická situace jsou důvodem, proč NATO hledá nové přístupy. Cíle a hodnoty NATO zůstávají stejné, avšak je nutné najít řešení, které umožní efektivní sdílení schopností, napomůže stanovit správné obranné priority a také lépe koordinovat obranné úsilí.

5.1 Smart Defence

Nový přístup představuje program NATO Smart Defence, který by měl zajistit větší bezpečnost za méně peněz tím, že do obranné spolupráce bude zapojeno více států. Právě mnohonárodní spolupráce je nejméně atraktivnější a nejefektivnější možností úspory finančních prostředků. Nejen v NATO se však hovoří o sdílení schopností, rovněž v rámci Evropské unie je sdílení schopností a nutnost větší spolupráce mezi spojenci jedním z klíčových úkolů, jedná se o projekt *Pooling and Sharing*.

Rozvoj a využívání schopností samozřejmě zůstávají primární zodpovědností každého státu. V době snižování rozpočtů na obranu je však nezbytné hledat nové přístupy, jak budovat a udržovat existující schopnosti. Jedním z prvků nové koncepce je prioritizace. Ta v rámci Smart Defence umožní státům se lépe soustředit na národní a společné priority. Pomocí definovaných priorit se státy v rámci mnohonárodní spolupráce dostanou ke schopnostem, které by si samostatně nemohly dovolit a tím zároveň dosáhnou nejen výrazných úspor, ale zlepší se i jejich interoperabilita.

Státy budou mít vždy právo rozhodovat o svých národních schopnostech, ale Smart Defence umožní v souladu s ambicemi NATO zaměřit se na specializaci v určité oblasti. Případy, kdy si státy navzájem poskytují logistickou podporu v některých oblastech, nebo se specializují na poskytnutí některé služby pro všechny účastníky operace, umožnily nejen zapojení většího množství států, ale přispěly i k značným úsporám.

Požadavky na rozvoj nových a udržení stávajících schopností jenom podtrhují důležitost a prospěšnost mnohonárodní spolupráce.

5.2 Connected Forces Initiative (CFI)

Iniciativa CFI staví na zkušenostech Aliance, aby zajistila, že spojenci vytvoří a udrží schopnost navzájem efektivně spolupracovat, a kde to bude možné, zapojit i partnerské státy.

Základním požadavkem je stejně jako u cílů interoperability schopnost komunikace. Tato podmínka znamená nejen používání stejného jazyka, ale i používání společné terminologie. Na vyšší úrovni zahrnuje společné doktríny, koncepce a procedury, a rovněž používání interoperabilní techniky a systémů schopných operovat na velké vzdálenosti a v obtížných podmínkách. Dalším velmi důležitým požadavkem zajištění vzájemné spolupráce sil je praktická příprava, což představuje potřebu společného výcviku a cvičení v dostatečném rozsahu a komplexnosti, zahrnující personální, procedurální, logistické

a technické aspekty. Tento přístup logicky vede k dalšímu požadavku, kterým je validace vynaloženého úsilí, kdy by mělo dojít ke standardizaci schopností a certifikaci výsledků. I zde hraje interoperabilita klíčovou roli.

Aby byly splněny tyto tři základní požadavky (komunikace, výcvik a validace), CFI obsahuje tři vzájemně propojené prvky – rozšířené vzdělávání a výcvik, rozšířený rozsah cvičení, lepší využívání technologií.

a) **Rozšířené vzdělávání a výcvik**

Zaměřuje se na jednotlivce a menší skupiny a koncentruje se na klíčové požadavky, harmonizaci aliančního a národních úsilí a na řešení nedostatků.

b) **Rozšířený rozsah cvičení**

Poskytuje základní prostředky k přípravě sil, rozvíjí interoperabilitu, validuje výcvik, v případě potřeby slouží k certifikaci velitelství, jednotek a úkolových uskupení.

c) **Lepší využívání technologií**

Je prostředkem k usnadnění schopnosti sil spolupracovat, a proto by se technologie měly co nejvíce využívat.

NATO proto musí zkoumat způsoby, jak dále zlepšit alianční vzdělávání, výcvik a cvičení, efektivně využívat technologie a rozvíjet spolupráci, kdykoliv je to vzájemně výhodné.

Závěr

Přestože dochází ke změnám ve strategickém prostředí a před logistikou se objevují nové a náročnější úkoly, interoperabilita logistických sil a prostředků zůstává základním předpokladem pro zapojení do společných operací.

Z logistického hlediska je pro NATO zásadní otázkou, jakým způsobem budou státy rozvíjet, podporovat a udržovat své síly v budoucnosti. Každý stát vytváří vlastní logistické schopnosti, což může mít vliv na schopnost velitele NATO účinně nasadit potřebné síly a realizovat plán pro splnění operačních úkolů. Jedním ze základních předpokladů je včasné a společné logistické plánování, plánování sil a předem plánovaná a připravená mnohonárodní logistika, což Alianci poskytne čas ke zlepšení interoperability. Společné působení a mnohonárodní spolupráce v operacích následně umožní snížit počet logistických prostředků v prostoru operace a náklady na poskytování služeb, minimalizovat duplikace podpůrných schopností, zvýšit efektivitu podpory, snížit rozsah požadované strategické přepravy a výrazně snížit náklady pro jednotlivé státy.

Použitá literatura:

- [1] NATO, C-M(2011)0022. *Political Guidance*. 2011.
- [2] NATO, PO(2010)0169. *The Alliance's Strategic Concept*. 2010.
- [3] NATO, C-M(2012)0082. *NATO Logistics Vision and Objectives*. 2012.
- [4] NATO, MC 319/2. NATO. *Principles and Policies for Logistics*. 2003.
- [5] NATO, C-M (2005)0016. *NATO Policy for Interoperability*. 2005.
- [6] NATO, EAPC(SNLC-SGPLE)D(2010)0002. *Recommendations and Proposals for the Enhancement of Multinational Logistics Cooperation*. 2010.